

**PROGRAMMA VAN MAATREGELEN BIJ
ARCHEBO-RAPPORT 2020A229**

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN WILBROEK – VICTOR DUMONLAAN

J. CLAESEN, B. VAN GENECHTEN
E. AUDENAERT & A. DOUCET

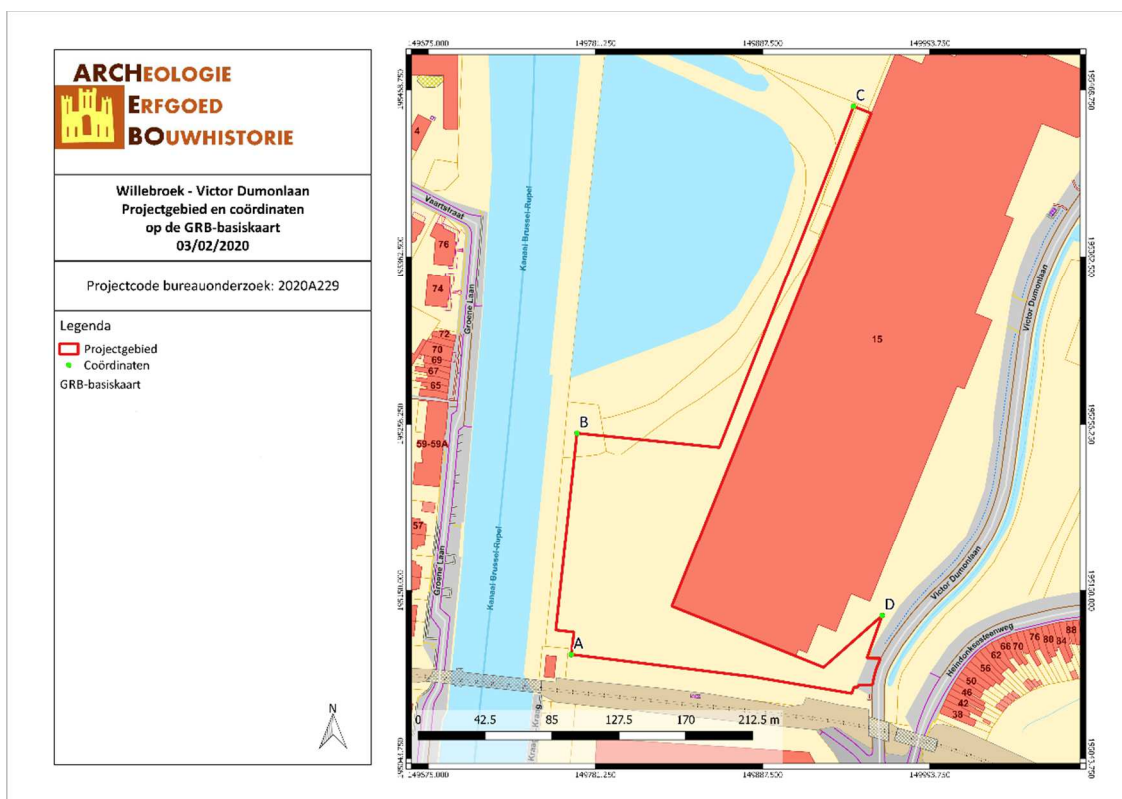
MAART 2020

PROJECTCODE BUREAUONDERZOEK 2020A229

1. ALGEMEEN

Administratieve gegevens / Technische Fiche

Onderzoek:	Programma van maatregelen. Willebroek – Victor Dumonlaan																								
Opdrachtnemer:	ARCHEBO bvba Merelnest 5 3470 Kortenaeken																								
Projectleiding:	Jan Claesen																								
Erkend archeoloog:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014																								
Locatie:	Antwerpen, Willebroek, Victor Dumonlaan 15																								
Coördinaten :	<table border="0"> <tr> <td>A</td> <td>X</td> <td>149765.889</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Y</td> <td>195109.515</td> </tr> <tr> <td>B</td> <td>X</td> <td>149769.479</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Y</td> <td>195250.390</td> </tr> <tr> <td>C</td> <td>X</td> <td>149945.257</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Y</td> <td>195458.169</td> </tr> <tr> <td>D</td> <td>X</td> <td>149963.468</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Y</td> <td>195134.239</td> </tr> </table>	A	X	149765.889		Y	195109.515	B	X	149769.479		Y	195250.390	C	X	149945.257		Y	195458.169	D	X	149963.468		Y	195134.239
A	X	149765.889																							
	Y	195109.515																							
B	X	149769.479																							
	Y	195250.390																							
C	X	149945.257																							
	Y	195458.169																							
D	X	149963.468																							
	Y	195134.239																							
Kadastrale percelen:	Willebroek, afdeling 2, sectie B, perceelnummer 421M (deel)																								

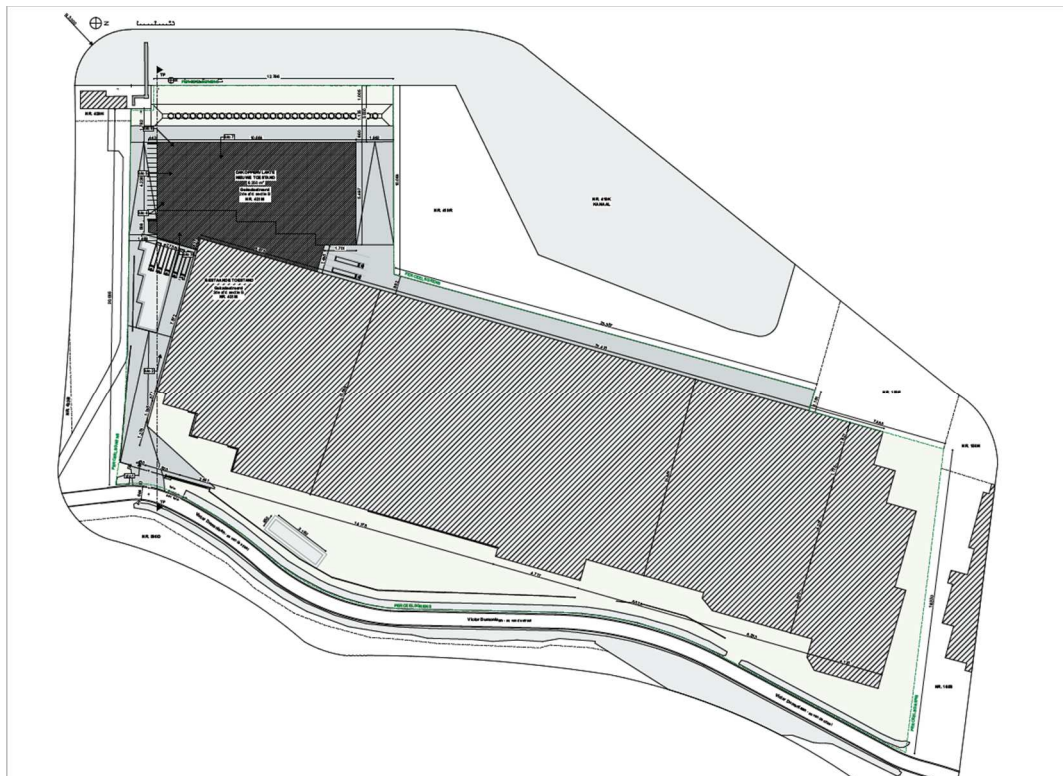
Figuur 1: Situering van het projectgebied op het GRB (Geopunt, 2020)

2. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

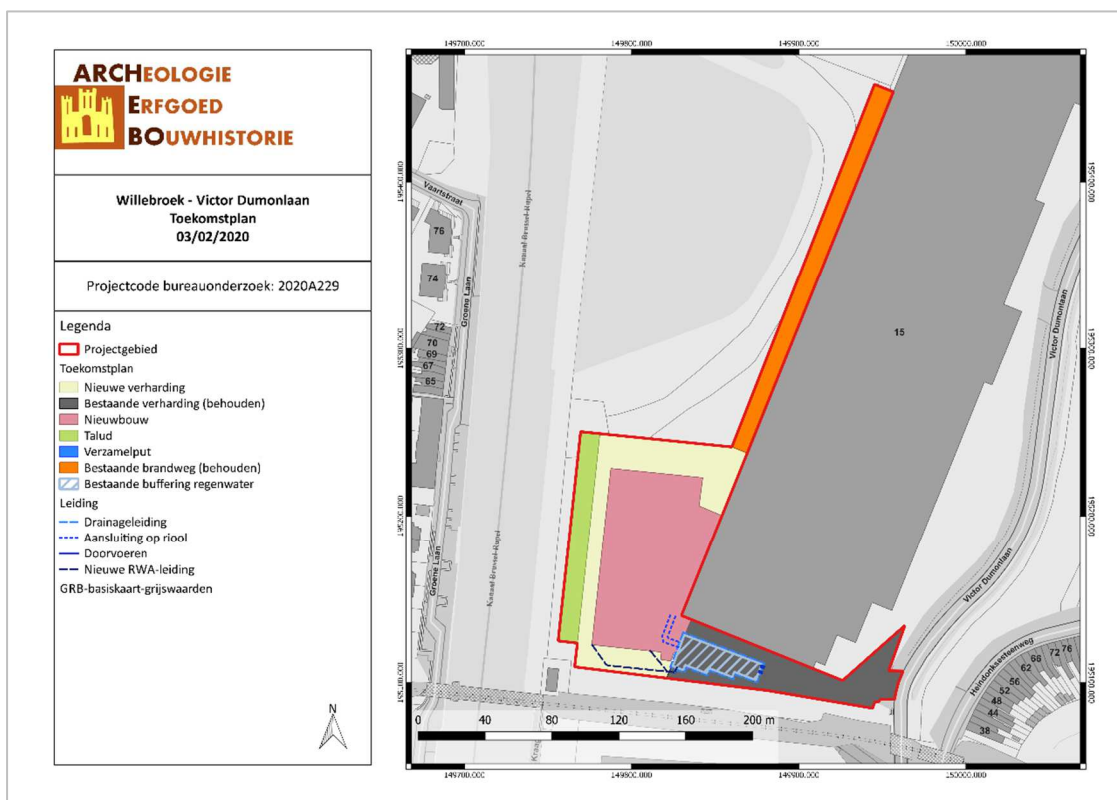
Het programma van maatregelen geeft een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen voor de omgang met archeologisch erfgoed bij bodemingrepen. Het beschrijft de aard van deze maatregelen en de uitvoeringswijze van de eventuele maatregelen.

Aanleiding van het vooronderzoek

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba een archeologienota opgemaakt voor een projectgebied aan de Victor Dumonlaan 15 in Willebroek (Antwerpen). Binnen het projectgebied zal de opdrachtgever een nieuw magazijn optrekken. Welke fundering men zal gebruiken, zal afhangen van de stabiliteitsstudie van de ingenieur (vermoedelijk zal men funderingssokkels gebruiken). De bestaande verharding, brandweg, buffering voor regenwater en leidingen blijven behouden. Rond het nieuwe magazijn zal de bodem verhard worden en langs de westelijke grens zal een groene zone met talud liggen. De nieuwe RWA leidingen (en verzamelput) zullen aangesloten worden op de bestaande buffering voor regenwater. Het projectgebied is ca. 17 475,676 m² groot.

Figuur 2: Inplanting (Architectenbureau Jan Marckx bvba, 2020)

Figuur 3: Toekomstplan met aanduiding van de geplande werken (ARCHEBO bvba, 2020)

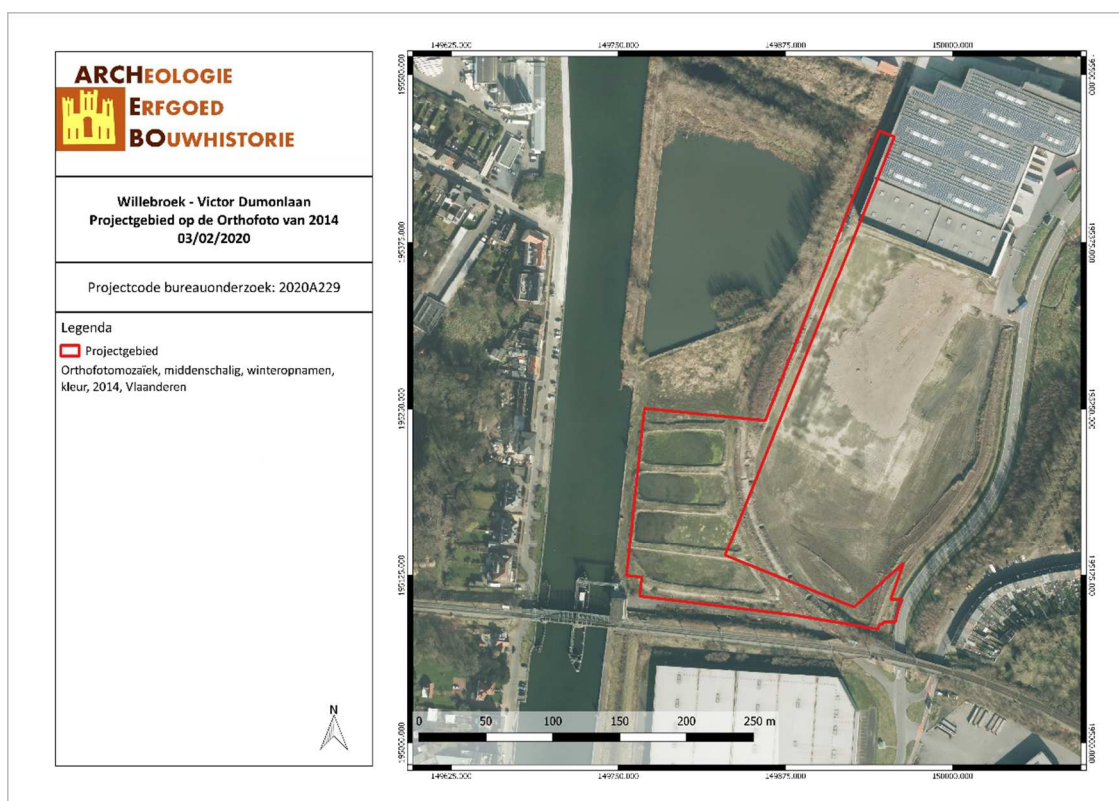
Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

Voor het bureauonderzoek werd gebruik gemaakt van zo veel mogelijk beschikbare bodemkaarten, geologische kaarten, historische kaarten en archeologische gegevens. Historische gegevens werden door middel van bronnenonderzoek en cartografisch onderzoek verworven. Cartografisch onderzoek heeft aangetoond dat er geen bebouwing aanwezig was binnen het projectgebied vanaf de eerste helft van de 18de eeuw tot nu. Historisch gezien kunnen we voor het projectgebied dan ook spreken van een lage densiteit aan bebouwing. Luchtfoto's (en het Digitaal Hoogtemodel) hebben aangetoond dat het westelijk deel van het projectgebied vergraven is. Dit wordt tevens bevestigd door de resultaten van de controleboringen. Uit deze boringen is namelijk gebleken dat het westelijk (te ontwikkelen) deel van het projectgebied sterk vergraven is.

Binnen het projectgebied is één CAI-locatie gekend. Binnen deze locatie zijn chips uit de Steentijd, vier spiekers, een cluster sporen en een kuil uit de Late Bronstijd, oxiderend gebakken aardewerk (kruidwaar?), sporen van een grafheuvel(?), een vierposten spieker, paalsporen, kuilen en greppels uit de IJzertijd, sporen van een groot gebouw en een groot bijgebouw, 3 spiekers, een kuil en een cluster van sporen uit de Vroege IJzertijd, een tweeschepig gebouw, 4 spiekers, een palenrij en een kuil uit de Midden-IJzertijd, aardewerk en bouw materiaal uit de Romeinse Tijd, grijs en geglazuurd rood aardewerk, faïence, pijp-aardewerk, baksteenfragmenten en glas uit de Middeleeuwen, baksteenfragmenten en een beperkt vondstenensemble (rood aardewerk, een fragment Raeren, steengoed), grachten en een paalkuil uit de Late Middeleeuwen en verbrand bot (niet gedateerd) gevonden (CAI 159294). In de directe en ruime omgeving van het plangebied bevinden zich ook archeologische waarden. Het betreft een Lusthof uit de 18de eeuw (CAI 103506), een hoeve uit de 18de eeuw (CAI 103518), de Sint-Niklaaskerk uit de Volle Middeleeuwen (CAI 103508), menselijke skeletresten uit de Middeleeuwen (CAI 208140 en CAI 166283), een badge 'The Lincoln & Welland Regiment' (Canada) en 5 rentenpfennig (Weimar Republiek, 1924) (CAI 220631), een 17de-eeuwse hoeve (CAI 103513), een molen uit de 18de eeuw (CAI 103561), een gepolijste bijl uit het Neolithicum (CAI 105349), de Sint-Amanskerk uit de Late Middeleeuwen en 17de eeuw (CAI 103534), twee koperen munten en een versierde knoop uit de Nieuwe Tijd, één grotere

musketkogel, 4 kleinere musketkogels, mogelijk shrapnell en een huls van een Britse .303 uit de 20ste eeuw en een aardewerken bal uit de 15de-16de eeuw (CAI 220584), spiekers uit de Metaaltijden en landbouwsporen uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd (CAI 220689) en tenslotte twee vuurstenen artefacten uit de Steentijd en de grens van een nederzettingsterrein uit de Volle Middeleeuwen (CAI 151461).

Gezien de ligging binnen een vallei en door de recente ingrepen binnen het terrein (afgraven en ophogen), is er een lage verwachting op archeologische sites. De bodem van het projectgebied is in de loop van de 21ste eeuw verstoord geweest door verschillende ingrepen. De smalle strook (noorden) is verhard om dienst te doen als brandweg, het oosten is verhard met beton en het westelijk deel (waar het nieuwe magazijn zal komen) is benut geweest als werfzone (aanbrengen en afvoeren van aarde, afgraven en ophogen) en als waterbekkens langs het kanaal. Dit is zichtbaar op de luchtfoto's van de 21ste eeuw en op het Digitaal Hoogtemodel. Daarnaast hebben controleboringen aangetoond dat de bodem binnen het projectgebied sterk vergraven werd in het recente verleden. Het bodemarchief is zowel op de hoger als lager gelegen delen volledig gewijzigd. Een natuurlijke bodemopbouw werd niet geattesteerd, ook werd geen c-horizont of andere relevante bodemhorizonten vastgesteld. Archeologisch erfgoed wordt binnen de grenzen van de geplande werken bijgevolg niet meer verwacht.

Figuur 4: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 2014 (Geopunt, 2020)

Door de recente verstoringen binnen het projectgebied is er een lage verwachting op archeologische sites en wordt het potentieel op kennisvermeerdering ook laag tot onbestaand ingeschat. Om die reden wordt geen verder archeologisch onderzoek geadviseerd.

Conclusie

Het uitgevoerde vooronderzoek is volledig. Alle relevante beschikbare bronnen zijn geraadpleegd.

Er dient geen verder archeologisch onderzoek te gebeuren in welke vorm dan ook.

Deze nota ontslaat de opdrachtgever, noch de aannemer van de geplande werken, niet van zijn verplichting om tijdens de bouwwerken rekening te houden met de wettelijke archeologische meldingsplicht indien er alsnog archeologische resten aan het licht komen.

3. FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering van het projectgebied op het GRB (Geopunt, 2020)	2
Figuur 2: Inplanting (Architectenbureau Jan Marckx bvba, 2020)	3
Figuur 3: Toekomstplan met aanduiding van de geplande werken (ARCHEBO bvba, 2020)	4
Figuur 4: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 2014 (Geopunt, 2020).....	5